

СТЕЦКОМПОЗИЦІЯ ВИРОБІВ

Лабораторний практикум

Хмельницький національний університет

СПЕЦКОМПОЗИЦІЯ ВИРОБІВ

*Лабораторний практикум для студентів напрямку підготовки
«Технологія виробів легкої промисловості»*

Затверджено на засіданні кафедри ТКШВ
12.10.2018, протокол № 2

Хмельницький, 2018

СПЕЦКОМПОЗИЦІЯ ВИРОБІВ. Лабораторний практикум для студентів
напряму підготовки – Технологія виробів легкої промисловості /О. М. Троян,
Л. В. Краснюк – Хмельницький: ХНУ, 2018. – 48с.

Укладачі: Троян О. М., канд. техн. наук, доц.
Краснюк Л. В., канд. техн. наук, доц.

Відповідальний за випуск: Славінська А. Л., д. т. н., проф.

Редактор - коректор:

Комп'ютерна верстка:

ПЕРЕДМОВА

Лабораторний практикум розроблено у відповідності до робочої програми навчальної дисципліни «Спецкомпозиція виробів», що викладається для студентів напряму підготовки «Технологія виробів легкої промисловості».

Метою лабораторного практикуму є сприяння розвитку творчих здібностей студентів шляхом вивчення теоретичних основ і набуття практичних навичок для виконання робіт в галузі художнього проектування одягу. Для вивчення дисципліни студентам необхідно мати знання та уміння в області малюнка, живопису, основ композиції, історії костюма, психології сприйняття кольору.

Особливість вивчення даної дисципліни полягає в тому, що всі питання, пов'язані з художнім проектуванням костюма розглядаються як стосовно швейних підприємств масового виготовлення одягу, так і підприємств, що працюють за індивідуальними замовленнями.

Лабораторні заняття по даній дисципліні пов'язані з художнім проектуванням костюма різного призначення і асортименту для різних споживчих груп. Це дозволить студентам використовувати отримані знання в подальшій професійній діяльності.

Предмет дисципліни. Розвиток образно-асоціативного мислення, необхідного для інноваційних вирішень художнього проектування костюма.

Основними завданнями лабораторних робіт з дисципліни «Спецкомпозиція виробів» (СВ) є:

- навчити студентів розуміти та творчо розробляти колекції одягу за різними джерелами творчості;
- теоретично та практично підготувати студентів до виконання відповідних розділів дипломної роботи та роботи на підприємствах швейної галузі та в індустрії моди.

В результаті виконання лабораторних робіт студент повинен:

знати:

- закономірності формоутворення костюма різного призначення та різного стильового вирішення та вміло використовувати їх в проектній діяльності;
- сучасні тренди моди, стильові напрями і особливості художнього оформлення сучасного одягу, доповнень та аксесуарів;

уміти:

- використовувати прийоми графічного зображення фігури людини в костюмі;
- аналізувати конструктивну доцільність форм в проектуванні костюма;
- використовувати образно-асоціативний підхід до створення естетичного, виразного, стильного сучасного одягу;

бути здатним:

– обрати та проаналізувати джерело творчості та розробити художній проект колекції одягу, що матиме образну і естетичну виразність, продемонструє творчий потенціал автора та допоможе відобразити індивідуальність носія і відповідає вимогам модних тенденцій.

При виконанні лабораторних робіт передбачено поглиблення теоретичних знань лекційного курсу та практичне розроблення нових моделей одягу за різними джерелами творчості, що сприятиме становленню і подальшому розвитку творчих здібностей студента.

Термін захисту лабораторної роботи вважається своєчасним, якщо студент захистив її на наступному після виконання роботи занятті. За несвоечасний захист лабораторної роботи виставляється три бали.

Лабораторні роботи оцінюються за чотирибальною шкалою.

Оцінку «відмінно» отримує студент, який глибоко засвоїв матеріал лабораторної роботи, виконав малюнки у відповідності до теми роботи з урахуванням сучасних тенденцій моди, вмів обґрунтувати прийняті рішення при розробленні ескізів моделей одягу.

Оцінку «добре» отримує студент, який повністю засвоїв навчальний матеріал з лабораторної роботи, орієнтується у ньому, свідомо використовує знання для вирішення практичних завдань, але при цьому у відповідях та композиційній побудові ескізів моделей одягу допустив незначні помилки; грамотно відповідає, але у відповіді мають місце окремі неточності, нечіткі формулювання тощо.

Оцінку «задовільно» заслуговує студент, який слабо орієнтується в матеріалі, допускає помилки у відповідях, засвоїв і набув практичні навички у виконанні графічних робіт, але допустив неточності, недбалість при виконанні ескізів.

Оцінку «незадовільно» отримує студент, який має розрізнені, безсистемні знання, не вмів виділяти головне і другорядне, допускає помилки у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань.

Кожну лабораторна роботу слід оформлювати у вигляді звіту, до складу якого входить текстова частина та ілюстративний матеріал, що виконують у відповідності до мети та змісту роботи. Звіт до лабораторної роботи містить тему, мету і зміст лабораторної роботи та висновки.

Ілюстративний матеріал потрібно представляти у вигляді ескізів моделей виробів, які виконують на папері для акварельних робіт форматів А3 або А4. Крім того, для виконання лабораторних робіт студентам потрібні пензлики різних розмірів, фарби (акварельні, акрилові, гуаш), геліві, капілярні або кулькові ручки, кольорові олівці, гумка.

Лабораторна робота 1

РОЗРОБЛЕННЯ МОДЕЛЕЙ ОДЯГУ РІЗНОГО СТИЛЬОВОГО ВИРІШЕННЯ В ГРАФІЧНІЙ ТЕХНІЦІ

Мета роботи: навчитись грамотно зображувати моделі одягу різних стилів різними видами графічної техніки.

Зміст роботи

1. Виконати аналіз сучасних моделей жіночих блузок повсякденного та святкового призначення.
2. Розробити моделі жіночих блузок в різній графічній техніці у відповідності до обраного стилю.
3. Виконати опис зовнішнього вигляду двох розроблених моделей виробів.
4. Висновки.

Теоретичні відомості

Головним завданням художнього проектування одягу є розробка швейних виробів визначеного асортименту з урахуванням вимог конкретного виробництва, існуючого напрямку моди та стилістичного зв'язку форми одягу з предметами, що доповнюють його (або які доповнює він). Одними із таких виробів, які доповнюють одяг, є плечові вироби легкого асортименту (наприклад, блузки жіночі). Дані вироби повинні забезпечувати утилітарні та естетичні вимоги споживачів в межах загального стильового вирішення одягу.

Під стильовим вирішенням одягу розуміють певний напрямок в його художньому оформленні, який обумовлений спільністю форми вираження у різних виробках. Жіночі блузки, які є досить важливою частиною костюма, часто своєю композиційною побудовою визначають стильове рішення костюма в цілому.

У сучасній моді виділяють декілька основних тенденції щодо стильового рішення жіночих блузок:

- романтизм;
- гламур;
- спортивність;
- класика;
- фольк.

Основою *романтичного стилю* в художньому проектуванні жіночих блузок є прилеглий силует, що підкреслює фігуру, акцентує лінію талії та грудей. Стиль передбачає складні конструкції, вишукані, але не функціональні деталі, незвичайні фактури тканин. Характерним є поєднання великих та малих об'ємів, наприклад, прилеглого ліфу та пишних рукавів.

Також характерне оголення різних частин тіла, застосування розрізів та декольте. Оздобленням служать драпіровки, рюші, мереживо, вишивка, банти, волани, шнурівка, доповнення – шарфи, капелюхи, штучні квіти. Тканини – шовкові, що драпіруються, прозорі шифони, оксамит, тканини з блиском, м'які трикотажні полотна, мереживні тканини. Кольори – ніжні, вишукані (блакитний, рожевий, кольори квітів). Малюнок – горошок, квіти, ніжні фантазійні малюнки. Романтичний стиль, як ніякий інший, підкреслює жіночність, сентиментальність, м'якість. Блузки вирішені в романтичному стилі, використовують в неофіційних ситуаціях: для відпочинку, неофіційних зустрічей. Стиль не придатний для ситуацій, коли потрібно продемонструвати ділові якості.

Різновидом романтичного стилю є стиль *гламур* (від англ. glamour – шарм, чарівність), який від традиційно романтичного відрізняється надмірною жіночністю та манірністю. Вироби, як правило, прилеглого силуету з глибокими декольте, щедро оздоблені. Тут дозволено усе, що прикрашає: рюші, мереживо, вишивка, натуральне хутро, пір'я, бісер, паетки, коштовні прикраси, тобто усе, що викликає асоціації з розкішшю, жіночністю, сексуальністю та спокусливістю. Блузки, вирішені в цьому стилі, характеризуються вишуканим кроєм з м'якими лініями та використанням розкішних тканин з блискучими поверхнями – атласу та оксамиту. Як доповнення – високі рукавички та відкриті туфлі на дуже високих підборах.

Спортивний стиль в проектуванні жіночих блузок передбачає зручність та простоту, а тому передбачає приємні на дотик натуральні матеріали, складний крій, насичені кольори, різноманітні малюнки матеріалів, неординарні поєднання матеріалів та кольорів. Блузки спортивного стилю – це вироби досить вільного силуету з чітким розташуванням геометризованих деталей (планки з застібною, клапани кишень, манжети, кути коміра та ін.). Конструкція таких блузок передбачає рукава, як правило, сорочкового типу та різноманітні кокетки. Якщо блузка не заправляється в спідницю або штани, низ може бути оформлено пришивним поясом, а якщо блузка носить на випуск, можна передбачити пояс на рівні лінії талії або нижче талії. Блузки спортивного стилю ідеально підходять для жінок, які ведуть активний спосіб життя. Однак такі вироби не варто використовувати для офіційних ситуацій та святкових подій. Жінка, яка одягнена в блузку спортивного стилю, створює враження впевненої, активної, енергійної та незалежної особистості.

Як і завжди, актуальним в проектуванні жіночих блузок залишається в міру витончений *класичний стиль*, що передбачає вишукану простоту та функціональність. Цьому стилю притаманні строгість, стриманість, добротність, практичність, комфортність і, разом з тим, елегантність. Для блузок, вирішених в класичному стилі, характерним є відчуття міри в усьому: формі, об'ємі, кольоровій гамі, оздобленні. Цьому стилю притаманні консерватизм композиційно-художнього вирішення, висока якість виготовлення та дорогі тканини. Силует, як правило, напівприлеглий або

прилеглий, рідше прямий. Об'єм помірний, з середнім ступенем прилягання до фігури. Пропорції виробу наближені до природних пропорцій фігури. Покрій рукава, як правило, вшивний, низ оформлений манжетами. Деталі чітко пророблені, вишукані, строгої конфігурації. Горловина може оформлятися не тільки коміром, але й стійкою, що переходить в бант. Оздоблення блузок в класичному стилі – це строгі гудзики в тон основного матеріалу, оздоблювальна строчка, застрочені заціпи, вузькі смужки мережива або вишивка в тон матеріалу. Ступінь відкритості – відкриті шия, кисті рук. Матеріали, як правило, гладкофарбовані або з мілким рисунком. Блузки класичного стиля часто використовують жінки інтелектуальної праці (політичні діячі, менеджери, педагоги), вони доречні для ділової офіційної обстановки.

Фольклорний стиль (англ. folk-lore – народна творчість) почав затверджуватись в сучасній моді на початку ХХ ст. Він має на увазі надання сучасному одягу рис національного костюма. Силуети блузок в фольклорному стилі – це переважно прямий та трапецієподібний. Тканини за видом та оздобленням близькі до тканин народного костюма, за мотивами якого створюється одяг у фольклорному стилі. Оздоблення саме різноманітне: вишивка, тасьма, мережка, мереживо. Кольорова гама – та, що історично склалася в національному костюмі. В блузках фольклорного стиля жінки почувають себе зручно, вільно та невимушено, тому його використання доцільне, перш за все, в одязі для відпочинку або як доповнення до ділового костюма.

Робота художника-модельєра по створенню нових форм та видів одягу складна, творча, суто індивідуальна, але в ній можна виділити загальні етапи, які виконують, зображуючи будь-який одяг. Студентам може бути запропонована наступна послідовність роботи над ескізом костюма:

- 1) Вірно передати характер руху і пластику фігури.
- 2) Визначити і намітити особливості пропорцій костюма, а також його складових елементів на фігурі.
- 3) Промалювати голову з передаванням характеру зачіски або головного убору; кистей рук, ніг у взутті.
- 4) Умовно-образно виявити фактуру матеріалів костюма за допомогою різних технік графічного зображення.

Композиція ескізу костюма буває одно- або багатофігурною. У будь-якому випадку промальовування фігур виконується так, щоб аркуш паперу по вертикалі був повністю заповнений. Цим здійснюється масштабність зображення на аркуші і найбільш доцільна орнаментальна наповненість площин аркуша. Багатофігурна композиція ескізу так вирішується на аркуші, щоб між фігурами, зображеннями здійснювався пластичний, ритмічний зв'язок і разом з тим композиційна єдність.

Підготовче натурне малювання фігури людини для ескізів виконується олівцем. Рисунок виконують узагальнено, спрощено, без зайвих

дрібниць, на нескладних або природних рухах тіла людини, які характеризують пластику фігури взагалі.

Підготовчі замальовування фігури можуть виконуватись і без натурної постановки за уявою і є наслідком перегляду, вивчення журналів мод, творів мистецтва тощо. Під час підготовки до виконання ескізів художник робить замальовки – з натури, за спогадами, за уявою або за журналами мод. Замальовують окремі частини фігури костюма, голови з зачіскою або головним убором, ніг у взутті, кистей рук і рук в рукавичках, комірв, лацканів, пілочок одягу тощо. Такі замальовки виконуються, як правило, лінійно. При цьому ескіз, тобто промальовування фігури людини в костюмі, здійснюється стилізовано.

В графіці стилізація означає узагальнення, спрощення, площинність зображення, виявлення через лінію і пляму найбільш характерного, типового. Стилiзація фігури, рук, ніг, голови - це зображення в найбільш загальних і спрощених в малюнку положеннях, що найчастіше зустрічаються в житті, це відмова від всього випадкового і виявлення характерного.

При розробці ескізів одягу використовують різноманітні засоби та прийоми образотворчої виразності. В графіці ескізу основними засобами зображення служать фон паперу, контраст чорного і білого, колір має допоміжне значення. Графіка допускає набагато більше, ніж живопис, умовностей. Щось зображуючи, художник-графік може обмежитись всього декількома точними лініями олівцем, а може ретельно проробити штриховий малюнок, показати фактуру матеріалу, деталі.

Обираючи ту чи іншу графічну техніку виконання рисунків одягу, слід пам'ятати, що обрана графіка повинна найкраще ілюструвати його модельні особливості та відповідати стильовому вирішенню виробу.

В додатку на рисунках 1, 2 представлені приклади зображення моделей жіночих блузок різного призначення та стилю в різних графічних техніках (крапковій, лінійній та змішаній).

Розмішуючи в зображенні одягу лінії, крапки та плями в різноманітних тональних поєднаннях, можливо досягнути гармонійної образної будови костюма. Використовуючи лінію (лінійна графічна техніка), крапку (крапкова техніка) або лінію в поєднанні з капкою і плямою (змішана техніка) можна вирішувати різноманітні професійні задачі, розкриваючи зміст задуму в повному обсязі.

Однак слід відмітити, що лінійне рішення (лінійна графічна техніка) дозволяє досить повно і точно розкрити внутрішнє багатство костюма – композиційну побудову, показати конструктивні і технологічні особливості виробу, висвітлити його деталі, фактуру матеріалів і т.д. Тому саме цей вид техніки найчастіше використовується, як основний, при виконанні ескізів одягу.

Хід виконання роботи

1. Ознайомитись з методичними вказівками про мету, хід виконання лабораторної роботи та теоретичними відомостями.

2. Виконати аналіз сучасних моделей блузок жіночих повсякденного та святкового призначення. Користуючись журналами та каталогами мод виконати аналіз сучасних моделей блузок жіночих повсякденного та святкового призначення, визначаючись з їх асортиментом та особливостями художнього оформлення. В результаті аналізу визначають особливості художнього проектування сучасних жіночих блузок повсякденного та святкового призначення та встановлюють модні стильові тенденції виробів (форма, пропорції, деталі, колір, рисунок та фактура матеріалів, види оздоблення тощо).

Джерелами інформації слугують каталоги моди, статті у періодичних виданнях (ELLE, OFFICIEL, BAZAAR, VOGUE, «Ательє», «Бурда» та ін.), а також відомості із мережі Internet.

3. Виконати малюнки жіночих блузок повсякденного та святкового призначення в різній графічній техніці. Замальовують моделі блузок жіночих (від 6 до 8 моделей) повсякденного та святкового призначення різного стильового вирішення, яке студент обирає самостійно. Ескізи моделей виконують на вертикально розташованих аркушах формату А4 у трифігурній постановці в графічній чорно-білій техніці, користуючись чорною кульковою, капілярною або гелевою ручкою (див. додатки, рис. 1, 2). Техніку графічного виконання рисунків (лінійну, крапкову або змішану) студент обирає самостійно у відповідності до стильового вирішення моделей.

4. Виконати опис зовнішнього вигляду двох розроблених моделей блузок. У відповідності до розроблених ескізів виконують опис зовнішнього вигляду однієї блузки повсякденного призначення і однієї – святкового призначення (за вільним вибором студента).

Опис зовнішнього вигляду виробу виконують за такою схемою:

- назва виробу та його призначення;
- статево-вікова група споживачів;
- силует та покрій;
- характеристика застібки;
- характеристика конструкції пілочки (чи переду);
- характеристика конструкції спинки;
- характеристика рукава;
- характеристика коміра або вирізу горловини;
- характеристика оздоблення виробу.

5. Висновки. У висновках підводять підсумок проведеної роботи та вказують на особливості застосування різних графічних технік для зображення одягу різного стильового вирішення.

Література: [1-5].

Лабораторна робота 2

РОЗРОБЛЕННЯ МОДЕЛЕЙ ЖІНОЧОГО ОДЯГУ СВЯТКОВОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Мета роботи: навчитись грамотно зображувати моделі одягу святкового призначення в кольорі.

Зміст роботи

1. Виконати аналіз напрямку моди та визначити особливості художнього проектування жіночого одягу святкового призначення.
2. Замалювати копії жіночого одягу святкового призначення.
3. Виконати опис зовнішнього вигляду двох моделей.
4. Висновки.

Теоретичні відомості

Святковий одяг – це одяг для особливих випадків, тому основна його функція – створювати особливий, піднесений настрій і святкову атмосферу. Такий одяг повинен прикрашати людину, надавати їй зовнішності елегантності, вишуканості й ефектності.

Асортимент святкового одягу вміщує: сукні, костюми, сукні-костюми, блузки, спідниці, штани та створені на їхній основі комплекти та ансамблі. Святковий одяг повинен насамперед відповідати естетичним вимогам, бути модним, приховувати недоліки статури, підкреслювати її переваги.

Щодо матеріалів для святкового одягу, то це переважно вишукані тканини, вироблені як з натуральних, так і штучних та синтетичних волокон, тканини з блиском, металевою ниткою, з ажурним переплетенням та ін.

Оздоблення для святкового одягу застосовують складне, зокрема, оздоблення бісером, ручною та машинною вишивкою, аплікацією, гофре, плісе, блискітками, штучними квітами та ювелірними прикрасами.

Крій та форма святкового одягу можуть бути як простими, так і складними, залежно від призначення моделі та виду тканини, що використовують. Цьому одягу властива особлива жіночність, що знаходить своє втілення у виробках, які облягають фігуру. Також використовують сукні вільного крою, з підкресленою талією або силуету трапеція. При цьому романтичний стиль поєднується з іншими, забезпечуючи неповторний, вишуканий стиль моделі. Багато в чому цьому сприяють тканини з різним художнім оформленням та спецефектами.

Для надання особливої святковості широко застосовують різноманітні елементи, що підкреслюють елегантність та вишуканість цього

одягу: волани, гофре, складки, драпування, асиметричний крій, зашпи, строчки.

Святкові сукні з шовкових тканин жіночні й привабливі. Найпоширенішими прийомами їхнього оформлення є крій по косій нитці, драпування, зборки, м'які зашпи тощо. Завдяки легким шовковим тканинам з'являються м'які фалди, що облягають фігуру. Ці форми досить вишукані, з розрізами, драпуваннями, що підкреслюють жіночі стегна і ноги. Вишуканий вигляд має спідниця «кльош», яка підкреслює жіночність і стрункість.

У шовкових сукнях, поряд з гладкофарбованими, пропонуються складні кольорові відтінки – рожеві, сині, зелені, популярними також є природні кольори лаванди, міді, латуні.

Для святкових воняних суконь другої половини дня притаманні вишуканість, подовженість. Це досягається сміливим декольтуванням суконь і костюмів, поясами, високими розрізами спідниць, що м'яко облягають стегна, а також високими підборами взуття. Елегантності моделям надає складний крій, білий комір, який поєднується з синім та іншими кольорами.

Світкові сукні для урочистих вечорів пропонують з воняних крепів та мереживних полотен, оздоблених оборками, воланами, подвійними комірами, широкими шарфами, драпуванням, вишивкою, що підкреслюють елегантність та жіночність виробів.

Особливу вишуканість вечірньому вбранню надає мереживо, яке дозволяє створювати найрізноманітніші композиції. Святковості моделям надає гофре, різної висоти і конфігурації, комір-стійка, оригінально оформлений виріз горловини, рукава із заниженою проймою та зборками у верхній частині, рукав-реглан, довжиною 3/4.

Сьогодні досить часто використовують сучасні трикотажні полотна, пластичність і оригінальне оформлення яких дозволяє створювати святкові модні вироби. Цікава фактура трикотажних полотен, контрастні за кольором деталі й елементи оздоблень, силует з чітким розширенням лінії плеча й значним звуженням низу, цікавий виріз горловини надають трикотажному святковому одягу екстравагантності та вишуканості.

Слід зазначити, що під час проектування святкового одягу необхідно враховувати призначення, атмосферу, інтер'єр приміщення, де відбувається святкова подія. Наприклад, одяг для новорічного балу має вирізнятися вишуканістю, легкістю, вільними формами. М'які лінії та широкий крій рукава створюють загадковість, романтизм, приховують недоліки статури. Основою вбрання для новорічного балу можуть бути короткі сукні з блискучого і пластичного трикотажу, що щільно облягають фігуру. Часто їх доповнюють ефектними накидками з натурального шовку.

Довгі вечірні сукні мають бути незвичними, з оригінальним оздобленням, дещо екстравагантного вигляду.

Для новорічного балу також використовують комплект, що складається зі спідниці та блузки, які можуть бути різноманітних фасонів, з тонких і легких натуральних та синтетичних тканин. Моделюючи блузку з

прозорого шифону необхідно пам'ятати, що в ній має бути мінімальна кількість швів і вільний, бажано суцільнокроєний рукав. Різноманітні волани, банти-зав'язки, рюші надають цим виробам святковості.

Святковий одяг для танців часто складається з широкої, а іноді й багат шарової нижньої спідниці, з декольтованою верхньою частиною сукні, з підкресленою талією, з рукавами або без них, зі складним драпуванням на стегнах, плечовій частині, на грудях, зашипами, зборками, воланами, оборками, оздобленням під срібло або золото, вишивкою, аплікацією тощо. У моделюванні цього одягу необхідно враховувати індивідуальні особливості: колір очей, волосся, шкіри.

Для випускного балу сукні виготовляють з дорогої, вишуканої тканини білого або пастельних кольорів, прилеглого або напівприлеглого силуетів, різноманітного крою рукава. Ці вироби оздоблюють вишивкою, мереживом, воланами, рюшами, бантами. Доповненням до таких суконь можуть бути шарфи, біжутерія, коштовні прикраси.

Сукню для весілля, як правило, виготовляють з тканин білого кольору таких, як атлас, шифон, гіпюр, крепдешин, капрон та інших сучасних тканин. Силует – найрізноманітніший, з прилеглою пілочкою, природною лінією плеча, ледь призбороною спідницею.

Крій рукава – вшивний, кімоно, реглан та інші. Ці сукні оздоблюють воланами, рюшами, поясами з великими бантами, вишивкою. Вишуканий вигляд мають сукні з довгими вузькими рукавами і глибоким вирізом спереду або на спині. Досить часто виріз декольте затягується ажурною сіткою, фатином, прикрашається аплікацією з основної тканини, розшиті намистинками.

Разом з тим, сучасна мода все більше пропонує таке весільне вбрання, котре можна використати і на інші урочисті заходи. Це може бути костюм, сукня-костюм. Традиційними доповненнями до весільної сукні є фата або капелюшок, букет нареченої, рукавички, взуття.

Слід зазначити, що сучасний святковий одяг для молоді може сполучати в одній моделі різні стилі. Такий одяг повинен бути зручним, практичним, одночасно поєднувати утилітарність, красу і вишуканість.

Хід виконання роботи

1. Ознайомитись з методичними вказівками про мету, хід виконання лабораторної роботи та теоретичними відомостями.

2. Виконати аналіз жіночого одягу святкового призначення. Користуючись журналами та каталогами мод виконують аналіз сучасного жіночого одягу святкового призначення, визначаються з їх асортиментом, матеріалами та особливостями художнього оформлення. В результаті аналізу визначають особливості художнього проектування сучасних виробів святкового призначення та встановлюють модні стильові тенденції виробів (форма, пропорції, деталі, колір, рисунок та фактура матеріалів, види

оздоблення тощо).

Джерелами інформації слугують каталоги моди, статті у періодичних виданнях (ELLE, OFFICIEL, BAZAAR, VOGUE, «Ательє», «Бурда» та ін.), а також відомості із мережі Internet.

3. Виконати малюнки моделей жіночого одягу святкового призначення в кольорі.

3.1. Обирають моделі жіночих суконь святкового призначення від відомих Будинків моди (чи відомих дизайнерів), аналізують їх композиційне та конструктивне вирішення.

3.2. Замальовують в кольорі обрані моделі, намагаючись максимально точно передати силуетні форми та пропорції виробів, фактуру та колір матеріалів. Кількість ескізів-копій:

- жіночі коктейльні сукні – 2 моделі,
- жіночі довгі вечірні сукні – 2 моделі.

Рисунки виконують в кольорі на вертикально розташованих аркушах акварельного паперу формату А4 у вигляді одно- або двофігурної постановки (див. додатки, рис. 3, 4).

До рисунків обов'язково додають кольорове зображення обраних моделей-оригіналів.

4. Виконати опис зовнішнього вигляду двох моделей.

У відповідності до розроблених ескізів виконують опис зовнішнього вигляду двох моделей.

Опис зовнішнього вигляду виробу виконують за такою схемою:

- назва виробу та його призначення;
- статево-вікова група споживачів;
- силует та покрій;
- характеристика застібки;
- характеристика конструкції пілочки (чи переду);
- характеристика конструкції спинки;
- характеристика рукава;
- характеристика коміра або вирізу горловини;
- характеристика оздоблення виробу.

5. Висновки. У висновках підводять підсумок проведеної роботи та зазначають особливості художнього проектування суконь святкового призначення.

Література: [1, 6-8].

Лабораторна робота № 3

РОЗРОБЛЕННЯ МОДЕЛЕЙ ОДЯГУ ЗА МОТИВАМИ ПРИРОДНИХ ФОРМ

Мета роботи: навчитись створювати нові моделі одягу за мотивами природних форм.

Зміст роботи

1. Обрати джерело творчості – природні форми: світ рослин, тварин, птахів, комах тощо.
2. Виконати аналіз джерела творчості, обрати девіз.
3. Розробити нові моделі одягу за мотивами джерела творчості у відповідності до обраного девізу.
4. Висновки.

Теоретичні відомості

Серед багатьох функцій, які несе в собі сучасний костюм, особливе місце займає його естетична функція. Кожен костюм, що створюється дизайнером одягу, можна розглядати як засіб виразу художнього бачення світу. Для того, щоб створений костюм мав художню цінність, він повинен відповідати вимогам гармонії і новизни, а також нести в собі художній образ.

Через проєктований костюм дизайнер виражає своє особисте бачення навколишнього світу, свій погляд на предмет проєктування, свої відчуття і асоціації, що виникають у нього при роботі на задану тему. Перед художниками-модельєрами одягу стоїть складне завдання по створенню одягу не тільки з позицій утилітарності і комфортності, але й з позицій розуміння його як художньої одиниці, що несе в собі образність, виразність, естетичність та авторську індивідуальність.

Дизайнер пропускає через себе, осмислює і передає глядачам своє розуміння дійсності. В результаті цих процесів народжуються нові ідеї костюмних форм і образів. При цьому створення нової форми може проходити різними шляхами, але завжди слід починати роботу з основної ідеї, яка спонукає дизайнера до творчості. Тобто в основу створення нових форм одягу повинна лягти творча концепція автора, яка в процесі роботи над колекцією набуває індивідуального авторського стилю.

На сьогодні відомі різні методи роботи над авторськими колекціями одягу. Традиційним є метод художнього проєктування, при якому робота над новою колекцією одягу починають з вивчення матеріалу (тканини). Тобто в цьому випадку саме тканина виступає творчим джерелом, саме вона диктує форму, пластику та пропорції виробів, образ майбутньої колекції в цілому. Багато відомих дизайнерів одягу використовують цей метод, справедливо

вважаючи, що саме властивості матеріалу, його пластика, фактура, колір, якнайкраще дозволяють створити цікаві, довершені моделі одягу, які володіють гармонійним поєднанням матеріалу, форми і художньо-образного вирішення кожної моделі колекції.

Не менш цікавим і дієвим методом роботи над авторськими колекціями є метод, який передбачає на початковому етапі створення нової колекції розробку великої кількості фор-ескізів одягу. Саме цей метод завоював популярність у відомих дизайнерів Будинків високої моди, як основний спосіб пошуку новаторських ідей в створенні їх колекцій.

Відомий ще один метод роботи над авторськими колекціями одягу – образно-асоціативний. При цьому методі дизайнер пропускає через себе, творчо осмислює та передає глядачам власне бачення і розуміння дійсності. Отже, колекція одягу, створена за цим методом, – це, свого роду, результат авторських асоціативних уявлень, що виникають в його свідомості під впливом джерела творчості. В цьому випадку саме асоціативні уявлення дизайнера є основним і визначальним фактором у формуванні образно-стильових і формоутворюючих складових нової колекції одягу.

Особливості чуттєвого сприйняття джерела натхнення залежать від знань і досвіду дизайнера одягу, його естетичного смаку, психологічного, асоціативного та емоційного сприйняття навколишньої дійсності. Справжні дизайнери – творці одягу повинні відрізнитися надзвичайною чутливістю, сприйнятливістю, допитливістю, працездатністю.

Надихнути дизайнера на створення нових форм костюма може будь-яке джерело натхнення, явище або предмет навколишнього середовища. Творчими джерелами для проектування костюма при цьому можуть бути явища природи, події суспільного життя, художні твори літератури і мистецтва, народні і національні костюми, музика і хореографія. Часто джерелами творчості стануть архітектурні споруди, предмети декоративно-прикладного мистецтва (метал, кераміка, скло, дерево).

Однак, особливе місце в творчості дизайнера одягу займають форми живої природи (біоніка). Для творчої діяльності художника природні форми і природні мотиви є незмінним, цікавим і продуктивним джерелом натхнення. Адже саме із природи дизайнер черпає уявлення про гармонію, красу, досконалість і довершеність навколишнього світу. Земля, вода, повітря, квіти, дерева, тварини, комахи та багато іншого надихає модельєра на створення нової колекції. Багато часу перебуваючи в напруженому ритмі життя «кам'яних джунглів», дизайнери одягу із задоволенням звертаються до теми природи, як до джерела натхнення.

При роботі з природними джерелами головним є емоційний контакт з біологічними і рослинними формами, у результаті якого виникає потужний творчий імпульс, який веде до створення нової гармонійно побудованої форми одягу.

Слід відмітити ще одну дуже важливу закономірність об'ємно-просторової структури, яку диктує нам природний аналог, – це єдність її

устрою, необхідність урахування загального характеру розвитку головних елементів структури в устрої малих другорядних елементів. Для живої природи характерною особливістю є загальна доцільність побудови форми. Тому, вивчення форм живої природи пробуджує фантазію дизайнера, дає можливість вирішити проблему гармонії функціонального та естетичного, збагачуючи формальні засоби гармонізації у пошуках найвиразніших пропорцій, ритму, симетрії, динамічності.

Надзвичайне різноманіття тваринних і рослинних форм служить невичерпним творчим джерелом для створення моделей одягу. Емоційні образні асоціації, що виникають у художника при спостереженні світу живої природи, стають основою для створення нових моделей одягу.

При роботі з природним джерелом творчості дизайнер аналізує природну форму і розробляє замальовки природних аналогів шляхом використання формоутворюючих ліній та ліній членування об'єкта, створюючи на їх основі технічний об'єкт. При цьому одну із основних ролей в природному джерелі творчості відведено лінії, її узагальненому вигляду і образному змісту. Адже відомо, що різні за характером лінії викликають різні емоційні відчуття. Наприклад, спіральна лінія викликає відчуття напруженості, рівномірна, хвилеподібна лінія, навпаки – спокою.

В зв'язку з тим, що одяг це поверхнева оболонка тіла людини, незмінний інтерес викликає дослідження форм живої природи з яскравою тонкою оболонкою: квіти, яйця птахів, мушлі моллюсків, крильця комах, панцирі ракоподібних тощо.

При вивченні представників тваринного світу (тварини, комахи, риби, пташки), слід обов'язково виявити характер руху, функцій, співвідношень мас, пропорції, адже усі ці складові мають потужний вплив та емоційну дію на глядача.

Аналізуючи природну форму, дизайнер повинен осмислити її тектоніку, яку при всій її складності, не можна розглядати як випадкове сполучення об'ємів. Гармонійність її розвивається за суворо визначеними законами та принципами. Для сприйняття гармонії, закономірностей побудови, образності природних форм необхідне використання певних засобів пізнання.

Дизайнер, під час роботи з природними формами, крок за кроком виділяє головні та найбільш характерні особливості і ознаки цього джерела творчості, після чого, на наступному етапі роботи з джерелом творчості, автор створює геометричну модель форми одягу, встановлює геометричні принципи утворення форми, вибирає необхідні образотворчі засоби та розробляє ескізи нових моделей одягу. Головне завдання при цьому – це збереження образно-асоціативного зв'язку створених нових моделей одягу з джерелом творчості.

Таким чином, творчими джерелами при художньому проектуванні одягу можуть бути будь-які природні джерела, що оточують дизайнера. Природа – це те, що дуже близьке людям, не дивлячись ні на що, і,

втомившись від різних новаторських ідей, дизайнери одягу знову і знову повертаються до витоків: форми рослин; холодний блиск льоду, фактура моху на дереві або землі на ріллі, блискучі краплі дощу на склі, морозні малюнки на вікні – все це дає невичерпні джерела для придумування цікавих моделей одягу. Однак, для цього потрібно постійно творчо працювати, робити багато ескізів, щоб розумовий апарат був налаштований в потрібному напрямку.

Хід виконання роботи

1. Ознайомитись з методичними вказівками про мету, хід виконання лабораторної роботи та теоретичними відомостями.

2. Обрати джерело творчості. Обирають та замальовують або представляють кольорове зображення природного джерела творчості (тваринний або рослинний світ).

3. Виконати аналіз джерела творчості. Виділяють та аналізують найбільш цікаві (з точки зору студента) ознаки природного джерела творчості. Аналіз природного джерела творчості виконують поетапно, виділяючи наступні ознаки:

- пластичну організацію природної форми;
- ритмічну організацію членувань і ліній форми живої природи;
- елементи форми та дрібні деталі, що надають їй своєрідність;
- характерну орнаментацию джерела творчості;
- фактуру поверхні форми джерела (рисунок шкіряного покриву, напрям ворсу, оперення птахів, вигини і шорсткості кори дерев і т. п.);
- колірну гамму джерела творчості;
- якщо джерелом творчості є представник тваринного світу (тварини, комахи, пташки, риби), тоді спостерігаються його поведінка, манера пересування, характерні пози;
- емоційна дія живої форми на глядача.

4. Розробити колекцію одягу за мотивами джерела творчості. Виконують рисунки моделей одягу, опираючись на головні ознаки джерела творчості. Обирають девіз проєктованої колекції. Беручи за основу джерело творчості, девіз колекції та розроблені моделі, формують колекцію одягу (кількість моделей - до 5).

Приклади творчих ескізів колекцій одягу за мотивами природних джерел творчості представлено на рис. 5 та рис. 6 у додатках.

5. Висновки. У висновках підводять підсумок проведеної роботи та вказують на особливості використання природи, як джерела творчості для розроблення нових моделей одягу.

Література: [1, 3, 5, 7, 8].

Лабораторна робота № 4

РОЗРОБЛЕННЯ МОДЕЛЕЙ ОДЯГУ ЗА МОТИВАМИ ІСТОРИЧНОГО КОСТЮМА

Мета роботи: навчитись створювати нові моделі одягу за мотивами історичного костюма.

Зміст роботи

1. Обрати джерело творчості – історичний костюм.
2. Виконати аналіз джерела творчості, обрати девіз.
3. Розробити нові моделі одягу за мотивами джерела творчості у відповідності до обраного девізу.
4. Висновки.

Теоретичні відомості

Невичерпним джерелом ідей для дизайнерів одягу впродовж розвитку моди є історичний костюм, що привело до формування своєрідного історичного стилю.

Історичний стиль – це стиль, що об'єднує стильові рішення у сучасному моделюванні, використовуючи найхарактерніші елементи історичного костюма різних країн та народів минулих років. Будучи віддзеркаленням прагнення багатьох людей зберегти єднальну нитку поколінь, історичний стиль дає можливість використовувати у сучасному мистецтві все краще, що було створено впродовж минулих століть.

Художник-модельєр при роботі з історичним матеріалом спостерігає форми, крій, обробку костюмів різних епох і стилів. Завдання дизайнера полягає в тому, щоб переосмислити історичні форми з позицій сучасної моди, шляхом образно-асоціативного бачення трансформувати їх в костюм в умовах сьогоденного погляду на модний образ.

Дизайнерові-початківцю потрібно пам'ятати, що від кращих зразків художньої спадщини слід брати не їхні архаїчні риси, а культуру, мистецтво майстерності. Лише у такому разі звернення до культурної спадщини різних історичних етапів дасть можливість створити цікавий костюм, для якого характерні нові форми і нові образні рішення, які співзвучні часу.

Історичний костюм, як правило, глибоко символічний. Розуміння суті символіки костюма на композиційно-конструктивному рівні дає можливість знайти найвиразніші художні засоби досягнення яскравої образності у сучасному дизайн-проектванні.

При роботі з історичним матеріалом дизайнерові потрібно переосмислити історичні форми з позицій модних тенденцій, шляхом

образно-асоціативного бачення трансформувати їх у костюм, що виражає сучасний модний напрямок.

Парадоксально, але більшість речей в гардеробі жінки XXI ст. беруть свій початок в зразках чоловічого костюма XIV століття та раніше. Наприклад, сучасне пальто – це трансформована військова шинель часів I світової війни, жакети – укорочені сюртуки і камзоли, вузькі штани, легінси і навіть панчохи – все це невід’ємна частина чоловічого гардероба XVI, XVII, XVIII століть.

Запозичення цікавих ідей з культур різних країн не є відкриттям дизайнерів сьогодення. Ця ідея лежить в основі більшості стилевих напрямів, так званих «великих мистецьких стилів»: бароко, рококо, ампір, модерн тощо. Наприклад, стиль «ампір», період найвищого розквіту якого припадає на роки правління Наполеона I (1804-1813 р.р.), наслідував давньоримський костюм.

У XX ст. дизайнери особливо часто зверталися до історичних мотивів античного світу, готичного стилю, епохи Відродження, ампіру, модерну. На основі аналізу розвитку історичного стилю встановлено, що останнє століття є періодом ремінісценцій, що постійно нашаровуються. Ремінісценція (лат. *geminiscentia* – спогад) є одним із видів творчих взаємовпливів, суть якого полягає в запозиченні окремих елементів з творчості попередників.

Наприклад, жіночі корсети, зниклі з гардероба жінок на початку XX ст., повернулися в моду в 40-х роках з легкої руки Крістіана Діора разом із стилем *New Look*, але запозяті модельєри «одягнули» цей предмет жіночого туалету поверх сукні, тим самим створивши новий стиль в дизайні одягу. Подібна манера творчості є завжди популярна і постійно зустрічається в багатьох колекціях.

Отже, мода XX ст. складалася з калейдоскопа образів минулих століть. «Єдина дорога у майбутнє – це озирнутися назад» – девіз багатьох відомих модельєрів XX-XXI ст.ст.

Поль Пуаре і Лев Бакст на початку XX ст. ввели у моду національний костюм з пластикою і декором античного костюма. Дуже цікаві для художньої інтерпретації історичного матеріалу у сучасних формах сценічні образи, створені Л. Бакстом, приголомшують своїми пишними фантазіями на тему Греції, Сходу, Африки.

Ідея відродження драпірованих форм античного костюма на новому рівні належить Мадлен Віонне. В період вивчення історії мистецтва і архітектури в Італії Мадлен Віонне ознайомилася з античною спадщиною. На грецьких і римських вазах та статуях вона побачила драпірований одяг, що живе у гармонії з тілом людини і що підкреслює його пластику. Античний одяг став для неї ідеалом, який вона прагнула відродити у сучасному костюмі. Це були сукні, скроєні по косій. Вони приголомшували простотою форми, яка часто оберталася надзвичайною складністю крою. Наприклад, сукня з чотирьох ромбоподібних кусків тканини (1918 рік). У 1922 році вона

створила серію суконь під назвою «Грецькі вази» з вишивкою за мотивами розпису амфори з Лувру. Крій по косій, створений методом наколювання, запозичений у Мадлен Віонне, продовжує тріумфальний хід і у XXI ст.

Найяскравішим прикладом звернення до історичної спадщини є колекція New Look Крістіана Діора, що є поверненням форм і силуетів XIX ст. Стиль New Look визначив моду 1950-х років, яка відроджувала елегантність у стилі рококо Другої імперії. Вечірні сукні Крістіана Діора нагадували сукні з кринолінами, створені Чарльзом Фредеріком Вортом для імператриць Марії-Євгенії і Єлизавети I Австрійської.

Таким чином, художник-модельєри досить часто використовують у своїй творчості історичний досвід і культурну спадщину минулих років, детально вивчаючи оригінали історичних костюмів, їх вишуканий крій, інколи копіюючи або, навпаки, створюючи моделі, гідні копіювання, проте на абсолютно новому сучасному рівні, що відповідає вимогам сучасної моди. Найяскравіші образні рішення, створені дизайнерами сучасності на основі історичного костюма, були представлені у колекціях Джона Гальяно, Крістіана Лакруа, Вів'єн Вествуд, Жана-Поля Гот'є та ін.

І сьогодні, на початку XXI ст., найвідоміші модельєри створюють свої шедеври, спираючись на багаті традиції історичних культур і звертаючись до історичного костюма, включаючи костюм минулого XX ст.

Хід виконання роботи:

1. Ознайомитись з методичними вказівками про мету, завдання та хід виконання лабораторної роботи.

2. Обрати джерело творчості – історичний костюм. Користуючись літературою з історії костюма та інформацією із мережі Internet обирають джерело творчості – історичний костюм або костюм від відомого дизайнера. Обраний костюм замальовують в кольорі на аркуші формату А4 або представляють його кольорове зображення та виконують стислий опис.

3. Виконати аналіз джерела творчості. Вивчаючи та аналізуючи історичний костюм, виявляють характерні ознаки історичного костюма за наступним алгоритмом:

- аналіз форми історичного костюма і його пластичної побудови;
- аналіз пропорційних відношень елементів форми один до одного і до форми костюма в цілому;
- аналіз принципу ритмічної організації форми історичного костюма;
- аналіз засобів організації композиційної єдності форми;
- принцип кольорового вирішення костюма;
- характер тонових відношень елементів і форми в цілому;
- особливість фактурної подачі форми історичного костюма;
- принцип декоративного вирішення костюма;
- емоційне враження від форми костюма.

4. Виконати рисунки моделей одягу за мотивами джерела

творчості. Коли виділені головні ознаки історичного костюма, обраного за джерело творчості, виконують ескізне пророблення нових моделей одягу, опираючись на домінуючі ознаки джерела творчості. Обирають девіз проєктованої колекції. Беручи за основу джерело творчості, девіз колекції та розроблені моделі, формують колекцію одягу (кількість моделей – до 5). Приклади розроблення нових моделей одягу до лабораторної роботи № 4 наведено у додатках (рис. 7, 8).

5. Висновки. У висновках підводять підсумок проведеної роботи та вказують на особливості використання історичного костюма, як джерела творчості для розроблення нових моделей одягу.

Література: [1, 3, 5, 7, 9-11].

Лабораторна робота № 5

РОЗРОБЛЕННЯ МОДЕЛЕЙ ОДЯГУ ЗА МОТИВАМИ НАРОДНОГО КОСТЮМА

Мета роботи: навчитись створювати нові моделі одягу за мотивами народного (етнічного) костюма.

Зміст роботи

1. Обрати джерело творчості – народний (етнічний) костюм.
2. Виконати аналіз джерела творчості, обрати девіз.
3. Розробити нові моделі одягу за мотивами джерела творчості у відповідності до обраного девізу.
4. Висновки.

Теоретичні відомості

Одним із самих продуктивних джерел побудови нових форм одягу є народний (етнічний) костюм. В даний час змінився підхід до принципу використання фольклорного матеріалу в сучасному одязі - основну роль в художньому проектуванні відіграє образне рішення майбутніх моделей.

Народний (етнічний) (від грецьк. *ethnos* – народ) стиль завжди у моді, так само як і класичний стиль, недаремно його називають азбукою доброго смаку. Основний сенс і цінність народного костюма, його філософія полягають у демократичності, чіткій і зрозумілій функціональності, логіці форм і конструкцій, його раціональності і доцільності.

Отже, народний костюм є насправді невичерпним джерелом натхнення, що сприяє збагаченню сучасного костюма. Сьогодні модельєри використовують його, створюючи не тільки окремі моделі, але й цілі колекції. Вивчення історії народного костюма включене в програми учбових закладів, що готують художників-модельєрів.

У чому ж полягає така приваблива сила народного костюма? Перш за все, в його естетичності, функціональності, доцільності, раціональності крою і технології виконання, і все це відноситься до будь-якого народного костюма будь-якого народу. Народним костюмом зазвичай називають селянський костюм. До його свідомого і методичного вивчення з метою використання в сучасному моделюванні одягу приступили тільки в XX столітті, коли назріла гостра необхідність в масовому випуску одягу, виготовленого промисловим способом, що вимагав особливого підходу до конструювання і крою.

Слід зазначити, що справжній художник ніколи не залишиться байдужим до свого національного коріння і витоків. Тому народний (етнічний) костюм є одним з найпродуктивніших джерел творчості, цікавих ідей та неповторних образів.

Народний костюм у своїх класичних, століттями сформованих формах, сконцентрував багаторічний досвід народу. Саме тому для більшості художників основний сенс і цінність народного костюма, його філософія полягає у демократичності, логіці форм і конструкцій, раціональності і доцільності. Життєва сила народного мистецтва, як і народного костюма, полягає у тому, що воно завжди було звернене до людини, її повсякденного життя, що і зробило його зрозумілим і логічним.

Мистецтво народу формується протягом тривалого часу, воно зберігає все найцінніше і виправдане життям, позбавлене усього випадкового, тимчасового. У результаті цієї багатовікової роботи було створено своєрідну образно-художню систему «народний костюм», усе розмаїття форм якої, усі варіанти крою логічні з позицій антропології, функціональності та ідеалів краси того часу і місця, до якої належить той або інший костюм.

Кожен дизайнер на певному етапі своєї творчості звертається до народних традицій, використовуючи етнічні мотиви як потужний творчий імпульс у пошуку нових образних, композиційних і конструктивних рішень.

Дизайнери завжди користуються народним (етнічним) костюмом для побудови як окремих нових моделей одягу, так і для натхнення при виготовленні авторських колекцій. При створенні сучасного костюма йде процес творчого переосмислення традицій народного костюма з урахуванням сучасних умов. При цьому національні мотиви в нових моделях більше вгадуються, ніж копіюються і акцентуються.

Творча трансформація першоджерела починається зі збору матеріалу. Це найбільш трудомістка і найважливіша частина роботи дизайнера. Без первинного матеріалу не можна навіть говорити ні про фантазії, ні про асоціації, ні про художній образ. Отже, спочатку треба обрати джерело творчості (народний костюм), далі слід досконало вивчити цей костюм: він замальовується, аналізується. Виконуючи копії, замальовки, треба відчутти все багатство першоджерела – виявити пластику форми і закономірності її розвитку, красу пропорційних відношень елементів один до одного і до цілої форми, різноманітності ритмів, характер колірної побудови, фактурну різноманітність і визначити важливість всього цього в цілісній композиції.

Потрібно вивчити і зрозуміти красу, яка ховається у формах, кольорі, ритмі декоративного оздоблення, способах використання у народному костюмі тканин, вишивок, ткання тощо.

Все це само по собі може служити імпульсом для пошуку нового при побудові сучасного одягу. Разом з тим, опираючись на першоджерело не можна повністю використовувати стару форму. Художник-модельєр зобов'язаний створювати нові моделі, в яких відображається сучасність, мода часу. Нова форма не буде новою, якщо буде копіювати народний одяг, якщо так робити – то це буде лише імітація. Першоджерело повинно надихнути митця на створення своїх, авторських, суто індивідуальних рішень, які будуть так чи інакше лише нагадувати першоджерело, але не копіювати його.

Таким чином, не копіювання старого, а осмислення його внутрішнього багатства і створення нових, цікавих пропозицій – ця вимога висувається до дизайнера, який працює за матеріалами народного костюма. Дизайнер, що створює сучасний одяг, у своїй діяльності досягає виразності та образності, осмислення першоджерела засобами образно-асоціативної уяви. Форма народного костюма трансформується у сучасному костюмі узагальнено. Часто сучасний костюм будується на застосуванні та поєднанні різних форм, декількох елементів, характерних для народного костюма.

Прийоми декоративного рішення народного одягу часто використовуються при проектуванні сучасних текстильних полотен та виробів з них. Неповторну національну своєрідність сучасним виробам додає використання елементів народної вишивки і інших прийомів декорування.

Національний костюм вносить своєрідний колорит у роботу із створення сучасних моделей одягу. Національні мотиви, трансформовані в сучасний костюм сприяють збагаченню і розвитку сучасних прийомів і методів проектування одягу. Дизайнери, що використовують в своїй творчості національний костюм як творче джерело, повинні пам'ятати про те, що національні особливості костюма не акцентуються, а подаються тонко, деколи на рівні відчуттів.

Сьогодні у дизайнерських розробках все більше цінується прояв національного духу, проте не в етнографічному сенсі, а у контексті інтернаціонального стилю у моді, що передбачає створення одягу, призначеного для всіх людей незалежно від їх національності. Пошук етнокультурної ідентичності відбувається у двох напрямках:

- прагнення проникнути в основи власної національної культури, відтворити у предметному середовищі її найважливіші архетипи;
- посилення інтересу до цінностей інших культур, що дає можливість збагатити предметний світ сучасної людини.

Отже, вивчення і осмислення народного (етнічного) костюма дає дизайнеру одягу могутній поштовх в роботі із створення сучасних форм одягу. Знання, отримані в роботі з таким творчим джерелом, як народний костюм, насичують сучасний одяг емоційною виразністю, креативністю, по-новому вираженою образністю.

Хід виконання роботи:

1. Ознайомитись з методичними вказівками про мету, завдання та хід виконання лабораторної роботи.

2. Обрати джерело творчості – народний (етнічний) костюм. Користуючись літературою з історії костюма (зокрема народного) та інформацією із мережі Internet обирають джерело творчості – народний (етнічний) костюм. Обране джерело творчості замальовують в кольорі на аркуші формату А4 або представляють його кольорове зображення та виконують стислий опис за наступною схемою:

- походження народного костюма (країна, народність або національність) та його призначення;
- назва виробів, що входять в народний костюм;
- доповнення та аксесуари народного костюма (головний убір, пояс, взуття тощо).

3. Виконати аналіз джерела творчості. На цьому етапі роботи виконують детальний композиційний аналіз джерела творчості та виявляють його головні ознаки:

- особливості функціональності народного костюма;
- особливості формоутворення окремих елементів народного костюма;
- матеріали (бавовняні, вовняні, лляні, шовкові, шкіра, хутро тощо);
- раціональність та естетику самостійних елементів системи «народний костюм» (головний убір, пояс, взуття, аксесуари тощо);
- декоративне вирішення костюма: кольорова гама, декор (вишивка, аплікація, тасьма тощо);
- символічну функцію костюма;
- спосіб носіння різних елементів національного костюма;
- технологію виготовлення елементів народного костюма («беззалишковий» плоский крій, клаптева техніка, плетіння, ткацтво, мереживоплетіння тощо).

4. Виконати рисунки моделей одягу за мотивами джерела творчості. Коли виділені головні ознаки народного костюма, обраного за джерело творчості, виконують ескізне пророблення нових моделей одягу, опираючись на домінуючі ознаки джерела творчості. Обирають девіз проєктованої колекції. Беручи за основу джерело творчості, девіз колекції та розроблені моделі, формують колекцію одягу (кількість моделей від 5 до 7). Рисунки моделей одягу виконують в кольорі на вертикально розташованих аркушах акварельного паперу формату А4 у вигляді одно- або двофігурної постановки. Приклади розроблення нових моделей одягу до лабораторної роботи № 5 приведено в додатку (рис. 9, 10).

6. Висновки. У висновках підводять підсумок проведеної роботи та вказують на особливості використання народного костюма, як джерела творчості для розроблення нових моделей одягу.

Література: [1, 3, 5, 7, 12, 13].

Лабораторна робота № 6

РОЗРОБЛЕННЯ МОДЕЛЕЙ ОДЯГУ ЗА МОТИВАМИ АРХІТЕКТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

Мета роботи: навчитись створювати нові моделі одягу за мотивами архітектурних джерел творчості.

Зміст роботи

1. Обрати джерело творчості – архітектуру.
2. Виконати аналіз джерела творчості, обрати девіз.
3. Розробити нові моделі одягу за мотивами джерела творчості у відповідності до обраного девізу.
4. Висновки.

Теоретичні відомості

Архітектура – є одним з найбільш яскравих творчих джерел при створенні нових форм костюма. Виходячи з класифікації мистецтв, архітектура і дизайн належать до пластичних мистецтв необразотворчого вигляду і входять до групи архітектонічних мистецтв. Належність до однієї групи базується на об'єднуючому їх формоутворюючому принципі, структурі їхньої художньої мови, що підкреслює спорідненість дизайну одягу з архітектурою.

Кожній історичній епосі відповідає певний мистецький (або архітектурний стиль), що вплинув на костюм свого часу. Це пояснює органічний стилевий зв'язок між костюмом і архітектурою, яка виражається в єдності образного рішення, схожості силуету, принциповій схемі пропорційних відношень, тому архітектура є одним з яскравих творчих джерел при створенні костюма. Архітектура вчить художника гармонійній єдності костюма і навколишнього середовища.

Продуктивність цього джерела забезпечується його спільністю з костюмом, наявністю низки властивостей – стійкістю форми, вертикальною спрямованістю форм, призначенням для людини. Навіть у смисловому значенні поняття одягу пов'язане із поняттям житла. Є твердження, що архітектура виникла після одягу, побудована за його принципами як природне прагнення знайти засіб, аби прикрити людину, її вогнище і сім'ю від негоди. В основі архітектури лежить принцип модульності людської фігури. У принципах одягання простору в будівлю і людину в одяг є багато спільного. Наприклад, в архітектурі і одязі народів Півночі (юрта і кухлянка), африканських племен тощо.

Твори архітектури завжди привертали увагу модельєрів, які черпають натхнення із спадщини архітектури різних часів і народів (архітектура Ле Карбюзье, Гауді, готичні собори і ін.).

Кривизна ліній, різний ступінь їх емоційної напруженості викликають аналогію з лініями костюма. Наприклад, прямокутну форму, пропорції і легкість вертикальних ліній архітектурних споруд можна знайти у костюмі античного стилю; граничну функціональність форм, планування, матеріалів будівель – у прямокутній динамічній формі одягу ХХ ст., що проголосило нову естетику – естетику конструктивізму тощо.

Окрім архітектури, не існує іншого виду мистецтва, з яким костюм був би так органічно зв'язаний стильовою єдністю форм, силуетів, пропорційним внутрішнім членуванням. Короткий екскурс в історію розвитку стилів в мистецтві дозволяє переконатися в тісному зв'язку архітектури і костюма. У цьому явищі міститься і принцип зворотної дії – цілеспрямований пошук нових форм сучасного костюма через асоціативну переробку архітектурних форм як джерела творчості дизайнера костюма. Образні асоціації, що народилися в процесі ретельного відбору, можуть бути підставою для створення нової форми костюма.

Хочеться застерегти майбутніх дизайнерів одягу від бездумного копіювання архітектурних форм, механічного, «фрагментарного» перенесення їх в костюмні форми. Звернення до архітектури обов'язково повинно будуватися на асоціативному зв'язку. Дизайнер одягу відбирає найбільш характерні лінії, форми, пропорційні членування будівлі, її тектонічні і фактурні властивості. При цьому особливий інтерес мають внутрішні і зовнішні лінії, що будують абрис, контур на тлі неба, рослинності, панорами кварталів і вулиць. Різноманітна форма цих ліній, різна ступінь їх емоційного впливу дають єдність з лініями, що використовуються в композиції одягу – конструктивними, конструктивно-декоративними та декоративними. Лінії, якими користується дизайнер, повинні надавати емоційний вплив та поєднувати у собі красу, щоб потім переосмисливши своє враження, дизайнер зміг знайти красу у костюмі.

Дизайнери одягу запозичують багато ідей, аналізуючи архітектурні пам'ятки різних народів, які залишилися нам у спадщину. Це і є образні асоціації, які зароджуються у процесі творчого вибору, які часто бувають покладені як основа нової форми костюму. Проаналізувавши той чи інший зразок архітектури, дизайнер відбирає лінії, маси, форми, пропорційність членування архітектури, їх функціональність. Дизайнер аналізує, вивчає архітектуру, принципи побудови її мас, роботу матеріалу, його властивості.

Отже, не дивлячись на різницю в матеріалах і масштабах, в основу архітектури і костюма покладені схожі закони формоутворення. Асоціативний зв'язок між архітектурною спорудою і костюмом, крім ліній і форми, можна також передати через колірне рішення. Ретельне вивчення кращих зразків архітектури дає дизайнеру могутній творчий поштовх в роботі із створення нових моделей.

Архітектуру як джерело творчості студенти можуть використовувати по-різному.

По-перше, джерелом натхнення можна обирати творчість певного архітектора, відомого своїми цікавими спорудами.

По-друге, джерелом творчості можливо обрати певну будівлю (споруду), яка своїми оригінальними формами зацікавить дизайнера.

По-третє, джерелом творчості можливо обирати певний архітектурний стиль.

Щодо архітектурних стилів, то слід зазначити, що у витоках їх виникнення лежить непереборне прагнення людства до прекрасного. На формування архітектурних стилів сильний вплив завжди мали релігійні погляди, стиль мислення і державного устрою, національні особливості та навколишнє середовище, природа.

Але насамперед розвитку архітектури як художнього явища сприяло зростання технічних можливостей людства. Після того як з'явилися нові технології, виникали передумови для нового архітектурного стилю, а разом з ним змінювався вигляд храмів, громадських будівель і приватних будинків. Але, як правило, новий стиль не був абсолютним запереченням минулого, він успадкував деякі його ознаки, в той же час породжуючи нові цікаві форми. Лише в новітній історії людства виникає ряд архітектурних стилів, що з'явилися як повне заперечення попередньої тисячолітньої мистецької спадщини, старих правил і методів архітектури.

Насамперед слід відмітити найбільш відомі (класичні) архітектурні стилі: античний; романський; готика; бароко; класицизм; модернізм; рококо; неоготика.

До сучасних найбільш відомих архітектурних стилів можна віднести наступні: функціоналізм (конструктивізм); мінімалізм; постмодернізм; хай-тек; деконструктивізм.

Хід виконання роботи:

1. Ознайомитись з методичними вказівками про мету, завдання та хід виконання лабораторної роботи.

2. Обрати джерело творчості – архітектуру. Користуючись літературою та інформацією із мережі Internet обирають джерело творчості, яким може бути: творчість відомого архітектора, або знаменита архітектурна споруда, або певний архітектурний стиль. Обране джерело творчості замальовують в кольорі на аркуші формату А4 або представляють його кольорове зображення та виконують стислий опис.

3. Виконати аналіз джерела творчості. На цьому етапі роботи виконують детальний композиційний аналіз архітектурного джерела творчості та виявляють його головні ознаки:

– форму і геометричний вигляд архітектурного джерела (будівлі);

– силуетні лінії, що визначають площинний вигляд форми архітектурного джерела;

– внутрішні пропорційні членування форми джерела;

– ритмічну організація архітектурної форми;

– фактуру, декор і колористичне вирішення джерела.

4. Виконати рисунки моделей одягу за мотивами джерела творчості. Коли виділені головні ознаки архітектурного джерела, виконують ескізне пророблення нових моделей одягу, опираючись на домінуючі ознаки джерела творчості. Обирають девіз проектованої колекції. Беручи за основу джерело творчості, девіз колекції та розроблені моделі, формують колекцію одягу (кількість моделей від 5 до 7). Рисунки моделей одягу виконують в кольорі на вертикально розташованих аркушах акварельного паперу формату А4. Приклади розроблення нових моделей одягу до лабораторної роботи № 7 приведено в додатку (рис. 11, 12).

5. Висновки. У висновках підводять підсумок проведеної роботи та вказують на особливості використання архітектури, як джерела творчості для розроблення нових моделей одягу.

Література: [1, 3, 5, 7].

Лабораторна робота № 7

РОЗРОБЛЕННЯ МОДЕЛЕЙ ОДЯГУ ЗА МОТИВАМИ ТВОРІВ ЖИВОПИСУ

Мета роботи: навчитись створювати нові моделі одягу за мотивами творів живопису.

Зміст роботи

1. Обрати джерело творчості – живопис.
2. Виконати аналіз джерела творчості, обрати девіз.
3. Розробити нові моделі одягу за мотивами джерела творчості у відповідності до обраного девізу.
4. Висновки.

Теоретичні відомості

Існує естетичний стильовий взаємозв'язок між костюмом і творами живопису. Сучасна мода виводить живопис як джерело творчості дизайнерів на перший план. Зародився новий стильовий напрям в створенні костюмів «арткостюм».

Не секрет, що модні дизайнери досить часто черпають натхнення для своїх колекцій, звертаючись до витворів художнього мистецтва. Образи, створені художниками на полотнах, несуть в собі особливий сенс для дизайнера. Живопис може підштовхнути до спроби відтворення в реальності довершеної форми, неймовірного кольору або цікавого образу.

Емоційна реакція на живописні твори спонукає дизайнерів використовувати їх образи в своїй творчості. Дизайнери широко використовують мотиви полотен великих майстрів живопису: колір, пластику, принцип композиції живописного полотна, емоційний настрій.

Сьогодні на світових подіумах широко представлені джерела творчості живопису від часів церковних фресок старовини аж до творів художників-авангардистів ХХ століття.

Особливою популярністю серед модельєрів користуються художні полотна, створені на початку ХХ століття, які відрізняються особливою естетикою і яскравістю; творіння, створені під час буйства безлічі напрямів. Проте і класичний живопис також привертає до себе увагу.

Живопис як джерело натхнення для творчого пошуку та проектування нових моделей одягу можливо використовувати по-різному.

По-перше, джерелом натхнення можна обирати творчість певного художника, відомого своїми мистецькими творами.

По-друге, джерелом творчості можливо обрати певну живописну роботу (картину, мозаїку, вітраж тощо), яка зацікавить дизайнера.

По-третє, джерелом творчості можливо обирати певний мистецький стиль або напрямок в мистецтві.

Які ж мистецькі стилі сьогодні найбільш відомі і які з них можливо використати джерелом творчості?

На розвиток моди в ХХ та ХХІ ст. вплинули такі мистецькі напрями: імпресіонізм, авангардизм, фовізм, абстракціонізм, кубізм, сюрреалізм, футуризм, примітивізм, супрематизм, експресіонізм, поп-арт, оп-арт, нео-поп-арт та ін.

Отже, живопис та різноманітні художні стилі завжди були цікаві для сучасної моди. Але в кожний час інтерес дизайнерів зосереджувався на певному стилі або витворі мистецтва. Більш того, різні дизайнери костюма в різні часи по-різному інтерпретують одні і ті ж витвори мистецтва, оскільки одні і ті ж витвори мистецтва не несуть однозначного сенсу для всіх завжди.

Вища мета мистецтва – всебічний розвиток особистості, формування її потреб і ціннісних орієнтацій. Тому мистецтво здатне одухотворити науковий і технічний прогрес, освітити його ідеями гуманізму та стати справді невичерпним джерелом натхнення для творців моди.

Хід виконання роботи:

1. Ознайомитись з методичними вказівками про мету, завдання та хід виконання лабораторної роботи.

2. Обрати джерело творчості – живопис. Користуючись літературою та інформацією із мережі Internet обирають джерело творчості, яким може бути: творчість відомого художника, або знамените живописне полотно, або певний мистецький стиль. Представляють кольорове зображення обраного джерела творчості та виконують його стислий опис.

3. Виконати аналіз джерела творчості. На цьому етапі роботи виконують детальний композиційний аналіз живописного джерела творчості та виявляють його головні ознаки:

- колорит твору;
- пластичне вирішення зображених форм;
- основні композиційні прийоми, що використані в творі живопису;
- ступінь емоційної дії на глядача;
- творчу манеру автора полотна;
- ритмічну розстановку акцентів на живописному полотні.

4. Виконати рисунки моделей одягу за мотивами джерела творчості. Коли виділені головні ознаки живописного джерела, виконують ескізне пророблення нових моделей одягу, опираючись на домінуючі ознаки джерела творчості. Обирають девіз проектованої колекції. Беручи за основу джерело творчості, девіз колекції та розроблені моделі, формують колекцію одягу (кількість моделей від 5 до 7).

Рисунки моделей одягу виконують в кольорі на вертикально

розташованих аркушах акварельного паперу формату А4 у вигляді одно- або двофігурної постановки. Приклади розроблення нових моделей одягу до лабораторної роботи № 7 приведено в додатку (рис. 13, 14).

5. Висновки. У висновках підводять підсумок проведеної роботи та вказують на особливості використання живописних мотивів, як джерела творчості для розроблення нових моделей одягу.

Література: [1, 3, 5, 7].

ЛІТЕРАТУРА

1. Ермилова В. В. Моделирование и художественное оформление одежды / В. В. Ермилова, Д. Ю. Ермилова – М. : Мастерство; Изд-ий центр «Академия»; Высшая школа, 2001. – 184 с.
2. Пармон Ф. М. Композиция костюма / Ф. М. Пармон – М. : Легпробытиздат, 1997. – 318 с.
3. Андросова Э. М. Основы художественного проектирования костюма: Учебное пособие / Э. М. Андросова – Челябинск : Издательский дом «Медиа-Принт», 2004. – 184 с., ил.
4. Фалько Л. Ю. Индивидуальный стиль в одежде : учеб. пособие / Л. Ю. Фалько – Владивосток : Изд-во ВГУЭС, 2010. – 136 с.
5. Розробка колекцій одягу: Навчальний посібник / А. М. Малинська, К. Л. Пашкевич, М. Р. Смирнова, О. В. Колосніченко – Київ : ПП НВЦ Профі, 2014. – 140 с.
6. Горина Г. С. Моделирование формы одежды / Г. С. Горина – М. : Легкая и пищевая промышленность, 1982. – 184 с.
7. Бердник Т. О. Дизайн костюма / Т. О. Бердник, Т. П. Неклюдова – Ростов н/Д: Феникс, 2000. – 256 с.
8. Бердник Т. О. Моделирование и художественное оформление одежды / Т. О. Бердник – Ростов-на-Дону : Изд-во Феникс, 2000. – 352 с.
9. Шевнюк О. Л. Історія костюма : Навч. посібник / О. Л. Шевнюк; – Київ : Знання, 2008. – 375 с.
10. Стамеров К. К. Нариси з історії костюмів. У двох частинах / К. К. Стамеров; – Київ : Мистецтво, 1978 р. – 243 с.
11. Современная энциклопедия Аванта+. Мода и стиль / Гл. ред. В. А. Володин; – М. : Аванта+, 2002. – 480 с.
12. Ніколаєва Т. О. Історія українського костюма. Ілюстр. З. Васиної, Л. Міленко, Т. Ніколаєвої / Т. О. Ніколаєва; – Київ : Либідь, 1996. – 176 с.
13. Білан М. С. Український стрій : Навчальний посібник / М. С. Білан, Г. Г. Стельмашук. – Львів : Фенікс, 2000. – 325 с.

Д О Д А Т К И

**Творчі ескізи студентів кафедри ТКШВ до лабораторних робіт
з дисципліни «Спецкомпозиція виробів»**

Рисунок 1 – Блузки жіночі святкового призначення в романтичному стилі

Рисунок 2 – Блузки жіночі в білизняному і корсетному стилі

Рисунок 3 – Сукня жіноча святкового призначення

Рисунок 4 – Сукня жіноча святкового призначення

Рисунок 5 – Колекція жіночого одягу. Джерело творчості – світ комах (метелик)

Рисунок 6 – Колекція жіночого одягу. Джерело творчості – світ тварин (леопард)

Рисунок 7 – Колекція жіночого одягу. Джерело творчості – роботи дизайнера П'єра Кардена

Рисунок 8 – Колекція жіночого одягу. Джерело творчості – костюми авіаторів II світової війни

Рисунок 9 – Колекція жіночого одягу. Джерело творчості – український народний костюм

Рисунок 10 – Колекція жіночого одягу. Джерело творчості – костюм ескімосів

Рисунок 11 – Колекція жіночого одягу. Джерело творчості – архітектурний стиль хай-тек

Рисунок 12 – Колекція жіночого одягу. Джерело творчості – будинок з химерами (арх. В. Городецький)

Рисунок 13 – Колекція жіночого одягу. Джерело творчості – картина «Квіти» (худ. Анна Мідлтон)

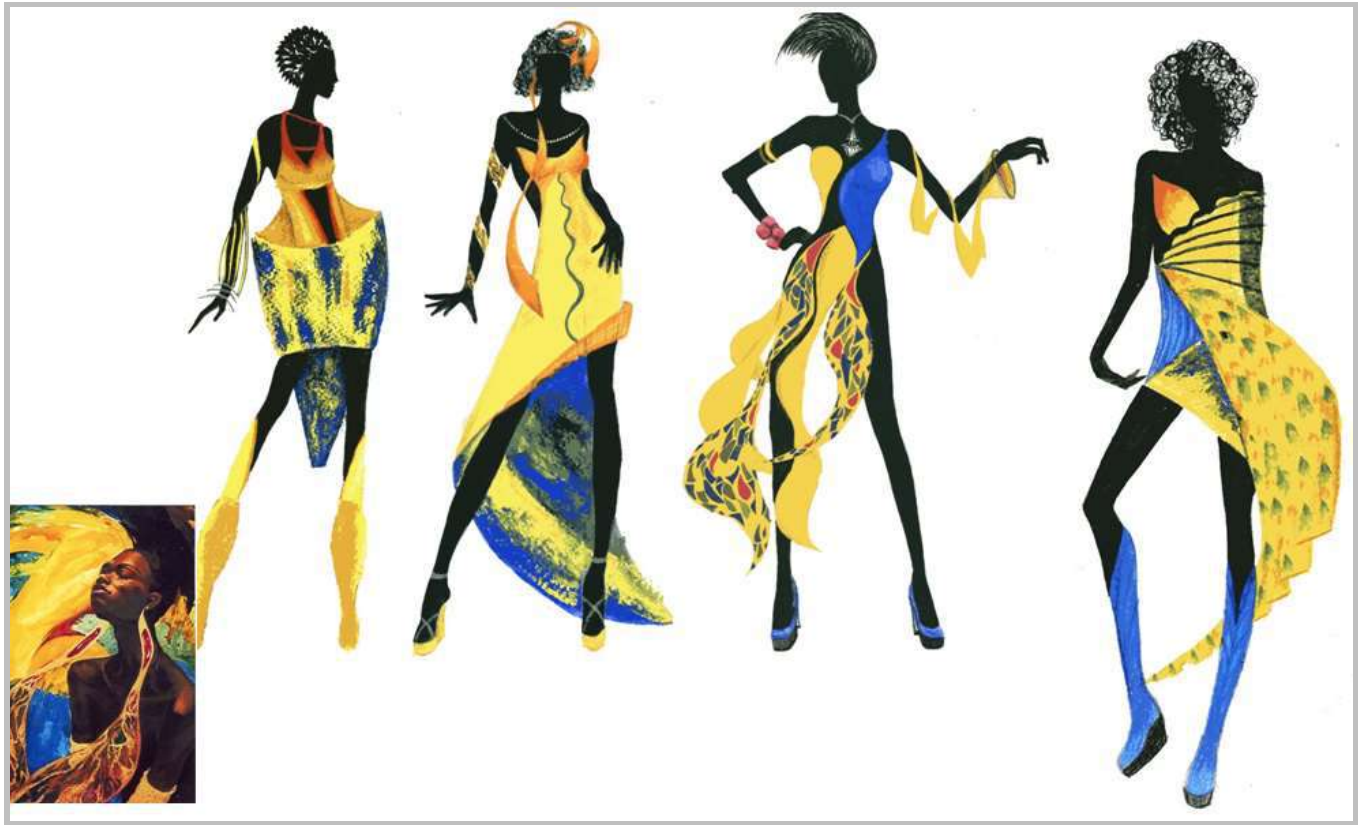

Рисунок 14 – Колекція жіночого одягу. Джерело творчості – картина “Музика сонця” (худ. Галла Абдель Фаттах)

